

DE FAMILIE MAST VAN DE VRIJE SCHIPPERSNERING EN DE VRIJE NERING DER WIJNSCHRODERS VAN GENT (4) (vervolg en slot)

In de vorige afleveringen hadden wij het reeds over de mannen en vrouwen Mast in het Ancien Régime en tot het einde van de XIXe eeuw. In deze vierde en laatste aflevering doen we verder met de familie Mast en de aangetrouwde familie in de XXe eeuw. Omwille van de wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer moet ik mij beperken tot deze die ons in lijden en sterven zijn voorgegaan.

Tussen de naam Mast en de naam Mast de Maeght zit slechts een Koninklijk Besluit van 1894. De zoon van Charles was Jacques Charles (James) Mast de Maeght (°1887 +1943), *attaché de légation de sa Majesté le Roi des Belges à La Haye* (Den Haag - Nederland) en op het ogenblik van zijn overlijden lid van de gezantschapsraad. Hij erfde het kasteel *Le Blekkervijver* te St.-Maria-Aalter, maar woonde eigenlijk te Elsene. Hij bleef ongehuwd en had een zoon die hij erkende nl. Robert Lucien Mast de Maeght (°1909 +1957). Deze laatste had het diploma van landbouwingenieur, heeft dit noch enig ander beroep ooit uitgeoefend en woonde ook te Elsene. Hij verkocht het kasteel *Le Blekkervijver* in 1949 aan de Broeders van Liefde die er hun internationaal noviciaat inrichtten.

Een merkwaardig figuur nog was André Mast (°1903 +1962), zoon van notaris Ferdinand Mast. Hij volgde lessen aan de Koloniale Universiteit te Antwerpen, startte zijn koloniale loopbaan als adjudant in 1925, niet voordat hij huwde met Maria De Broe (°1901 +1926) uit de HOFSTRAAT 35. Haar broer Edmond De Broe (°1906 +1985) zou later huwen met Marie Van der Swaelmen (°1911 +2000), de kleindochter van Nathalie Mast. Een broer Pierre De Broe (°1902 +1976) zou later tussen 1959 en 1970 burgemeester zijn van Mariakerke. In 1925 scheepte André in op de pakketboot Elisabethville met bestemming Belgisch Congo waar hij het tot territoriaal beheerder en nadien tot immigratie-officier bracht. Wellicht was de dood van zijn vrouw en de talrijke mutaties in Kongo er de oorzaak van dat hij in 1928 de terbeschikkingstelling vroeg en kreeg. Terug te Gent woonde André aan de CHARLES DE KERCHOVELAAN 27 maar bouwde zijn notarispraktijk vanaf 1946 verder uit aan het FRANÇOIS LAURENT-PLEIN 3. Hij bleef echter verbonden met Belgisch Kongo, zij het o.m. als algemeen voorzitter van *la Mutuelle Congolaise* en van de *Ligue Royale du Souvenir Congolais*.

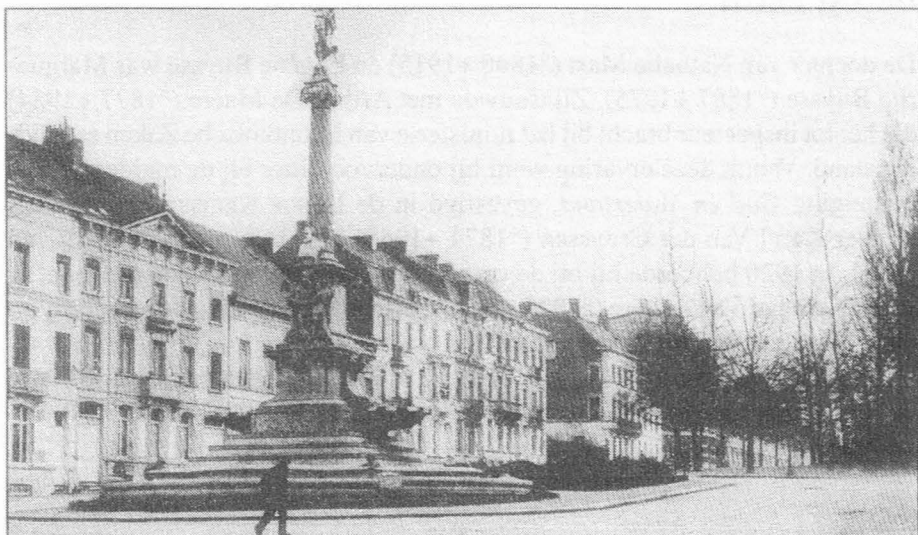
Zijn broer was Paul Edouard Mast (°1891 +1972) die advocaat werd in 1919

en kandidaat notaris was. Hij bracht het tot directeur van de juridische dienst van de Stad Gent en was docent in de politie-school. Hij woonde met zijn vrouw Adrienne Triest (°1892 +1968) aan de BISSDOMKAAI 3. Zij werd geboren aan de Hooiaard 2 in het huis *De Sleutele*. Haar grootvader August Triest (°1828 +1899) was zaakvoerder van het hotel-restaurant-koffiehuis *De Picardie* op de hoek van de PENSMAKKT met de HOOIAARD 8. Paul en Adrienne waren begaafde musici en zorgden in hun jonge jaren voor muzikale begeleiding van de stomme films in de toenmalige Gentse bioscoopzalen.

Hun dochter Jacqueline (°1919 +1987) huwde met Jean-Pierre van Hoof (°1913 +1956), wetenschappelijk tekenaar in het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen te Brussel. Jacqueline zelf werkte er ook enige tijd.

In opvolging van zijn nonkel André en grootvader Ferdinand zette Jean Mast (°1923 +1995) de notarispraktijk verder aan het FRANÇOIS LAURENPLEIN 3. Hij huwde Geneviève De Maere (°1924 +1981), de kleindochter van Eugene Buysse en Nathalie Mast (een nicht van Ferdinand Mast). Als gevolg van slopingswerken naast hun woning werden zij in 1969 verplicht hun mooie geschonden gevel te vervangen door een stijlloze façade. Gelukkig bleef het mooie interieur bewaard. Zelf woonden zij met hun gezin te St.-Amandsberg aan de ALFONS BRAECKMANLAAN 375.

Charles de Kerchovelaan aan het Citadelpark te Gent, links de fontein en monument Burgemeester Charles de Kerchove de Denterghem (1819-1882), onthuld in 1898. De meeste bomen rechts werden geveld voor de aanleg van de drukke kleine ring in 1962. De mooie huizenrij links waar André Mast woonde links van het stuk van de open bebouwing – huidige coiffure Cagill) werd grotendeels vervangen door stijlloze appartementsgebouwen (detail zichtkaart verzameling Erik Dekeyser).

Beeldhouwer Karel Mast had een zoon Louis Mast (°1883 +1958) die door zijn huwelijk met Delphine Dierman (°1878 +1944) mettertijd bestuurder werd van de firma Dierman. Haar vader Désiré (1856 +1938) was brouwer en azijnlegger aan de HAM 13. Na zijn scheiding verbleef Louis in Amerika maar woonde nadien aan de ROZEMARIJNSTRAAT. Hun dochter Leonie Mast was herbergierster in *café hotel Charles* aan de BRABANTDAM 81. Haar eerste echtgenoot Robert Stainier (°1909) was commercieel onderdirecteur bij Fabelta te Aalst. Zijn vader Xavier Stainier (°1864 +1934) was universiteitsprofessor en leraar aan de *Ecole des Hautes Etudes* te Gent. Haar tweede echtgenoot Robert Van Damme (°1905 +1984) was zaakvoerder van een textielbedrijf in de VEERDAMSTRAAT 2 (huidig DRONGENHOF, *Sauna Aqua Azul*).

Een tweede zoon van Karel Mast was Raoul Mast (°1888 +1957). Door zijn huwelijk met Héléne Bollaert (°1887 +1965), wiens ouders een confectieatelier hadden en waar Raoul vertegenwoordiger was, werd hij zaakvoerder in de firma dat tot in 1917 gevestigd was in de ST.-CATHARINASTRAAT 22 (huidige ST.-KATELIJNENSTRAAT). Daarna waren zij op het STEENDAM gevestigd tegenover de burelen van brouwerij Excelsior. Raoul was ook lid van de Souvereine Gilde der Handboogschutters St.-Sebastiaan, één van de vier hoofdgilden, waarbij hij zich in 1925 en 1937 tot koning schoot.

Carlos Mast (°1910 +1960) was de zoon van Raoul en zette de zaak van zijn ouders verder. Als uitstekend bridgespeler werd hij tweemaal Belgisch kampioen. Hij huwde Simonne Venneman, de dochter van politiecommissaris Emiel Venneman (°1868 +1941) o.m. op de 11e en 4e wijk.

DE AANGETROUWDE FAMILIE MET HUN NAKOMELINGEN IN DE XXe EEUW

De dochter van Nathalie Mast (°1848 +1915) en Eugène Buysse was Marguerite Buysse (°1887 +1975). Zij trouwde met Arthur De Maere (°1877 +1954) die het tot inspecteur bracht bij het ministerie van Economische Zaken en Middenstand. Vanuit deze ervaring werd hij ondervoorzitter bij de middenstandsvereniging *God en Vaderland*, gevestigd in de LANGE KRUISSTRAAT, met als pionier Karel Van der Cruysen (°1874 +1955) die abt werd in de abdij van Orval. In 1920 behoorde hij bij de commissie van bestuur, samen met o.m. ir. baron Fernand Van Ackere (°1875 +1958), bij de heroprichting van het Provinciaal Handels- en Taalinstituut in de SAVAANSTRAAT.

Hun dochter was Christiane De Maere (°1918 +2002), zuster Bernard-Marie bij de Zusters van Liefde en o.m. directrice van de humaniora in het St.-Bavo-instituut aan de REEP.

Een andere dochter Geneviève De Maere (°1924 +1981) huwde in 1947 notaris Jean Mast (°1923 +1995) waarover elders meer.

De schouwvegersfamilie Van Daele kwam reeds vroeger ter sprake. De zoon van Rosalie Mast (°1857 +1889) was Pieter (Pietje) Van Daele (°1884 +1956). Hij was eveneens meester-schouwveger, eerst aan de LANGE STEENSTRAAT 31 en na 1933 aan de GRAUWPOORT 4. Ook zoon René Van Daele (°1908 +1968) kwam in het ambacht, eerst met de steekkar, dan met de triporteur. Hij woonde laatst aan de PARKLAAN 5.

Een van de zonen van Pauline Mast (°1866 +1943) en Prosper Cliquet was ook een Prosper Cliquet (°1894 +1966). Hij was letterzetter, werd dan haarkapper, verkocht vervolgens rookwaren en schakelde tenslotte over op de fotografie in een winkel op de ZWIJNAARDESESTEENWEG (thans LUXCOLOR).

Een andere zoon was Marcel Cliquet (°1898 +1975), een pasteibakker aan de OVERPOORTSTRAAT 48. Zijn zoon Maurice (°1925 +1990) nam het op voor de jeugd als scoutsleider in het Patershol; studeerde voor burgerlijk ingenieur en psychologie; werd docent aan UFSIA en had een bestuursfunctie bij Altiora te Averbode en de Sociale Hogeschool (ST.-ANNAPLEIN) te Gent.

Een kleinzoon van Eugenie Mast (°1826 +1909) was Paul Hayaert (°1880 +1938) die architectuurstudies deed aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten. Terwijl hijzelf tekenaar was bij de buurtspoorwegen hield zijn vrouw ook herberg in koffiehuis *Trois Suisses* op de hoek aan het FRANÇOIS LAURENT-PLEIN 10 (huidige kledingzaak La Gaviotta).

Zijn broer Jules Hayaert (°1879 +1958) was ook architect en kreeg o.m. les van Charles Van Rijsselberghe (°1850 +1920). Hij ging in dienst bij de Bel-

Kortrijksesteenweg nr. 1004, een ontwerp van Jules Hayaert uit 1912, voor notaris Van Schoote. Opmerkelijk is het raamtype. Merkwaardig is het parement hier uitgewerkt in vakwerk (Foto Erik Dekeyser).

gische Spoorwegen en bracht het tot tekenbureeloverste in Flandria Palace aan het KONINGIN MARIA HENDRIKAPLEIN. Als zelfstandig architect ontwierp hij daarenboven o.m. in 1912 de zes huizen op de hoek van de MEERSSTRAAT met de KORTRIJKSESTEENWEG 102-112; nog in 1912 de villa in Engelse cottage-stijl op de hoek van de KORTRIJKSESTEENWEG 1004 met de KOERSENSTRAAT en in 1927 de woning PRINSES CLEMENTINALAAN 82 in zg. Nieuwe Zakelijkheid.

Nog een andere kleinzoon van Eugenie Mast was Charles Reyniers (°1896 +1981). Via toezichter bij de Stedelijke Reinigings- en Ruimdienst van de Stad Gent bracht hij er het tot werkleider. Hij woonde aan de ZWIJNARDSESTEENWEG 515 en was gehuwd met Martha Debruynne (°1897 +1981), de dochter van René Debruynne (°1868 +1941), volksvertegenwoordiger voor de Katholieke Partij, ACV-voorzitter Gent, die een vooraanstaande rol heeft gespeeld in de evolutie van de Christelijke Arbeidersbeweging.

Reeds vroeger kwam Alfons Haché (°1855 +1938) ter sprake als schoonzoon van Eugenie Mast. Zijn oudste dochter was Mathilde Haché (°1889 +1975) die gehuwd was met Theophiel Dekesel (°1890 +1970), onderwijzer aan de school van de Broeders van de Christelijke Scholen aan de ST.-PIETERSVROUWSTRAAT (huidige ST.-KWINTENSBERG), dan aan de vrije parochieschool in de MAÏSSTRAAT. Hij woonde met zijn gezin o.a. aan de SPIEGELHOFSTRAAT en was toeristische gids van de stad Gent, beheerder bij de oprichting van huisvestigingsmaatschappij Volkshaard en in de Coöperatieve Het Volk aan de BURGSTRAAT. In moeilijkheden geraakt tijdens de Tweede Wereldoorlog werkte hij daarna bij de Pharmaceutische Laboratoria Flandria aan de KWAADHAM en werd hij in 1959 herbenoemd tot onderwijzer in de LOUIS VAN HOUTTESTRAAT te Gentbrugge. Hun oudste dochter Isabelle trouwde met André Dekeyser (°1909 +1990). Hij kwam in 1927 in de familiezaak NV Huis De Keyser, groot- en kleinhandel in ijzerwaren in de BURGSTRAAT 11, en werd er gerant en afgevaardigd beheerder. Oppericht in 1919 door zijn vader architect Leon De Keyser (°1879 +1946) bleef deze zaak verder bestaan tot in 1962. Laatst werkte André bij de wisselagenten De Martelaere in de MAGELEINSTRAAT en woonde langst met zijn gezin aan de NIEUWEWANDELING.

Een tweede dochter Marie-José Dekesel huwde met Michel De Loore (°1907 +1988), kunstschilder, tekenaar en decorateur. Aanvankelijk werkzaam bij kunstatelier Bressers (PEPERSTRAAT) werd hij in 1939 leraar schilderkunst in het St.-Lucasinstituut (ZWARTEZUSTERSSTRAAT). Hij maakte talloze schilderijen, religieuze taferelen, kruiswegen o.m. in de St.-Vincentiuskerk (MAÏSSTRAAT), muurschilderingen o.m. in de kerk St.-Theresia (BOOMSTRAAT) en kartons voor gebrandschilderde ramen o.m. in de St.-Amanduskerk te St.-Amandsberg. Ze woonden langst met hun gezin JACOB VAN ARTEVELDESTRAAT, Gentbrugge.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog nabij het IJzerfront (camp d'Auvours) op 23.1.1915. Vooraan links: Charles Reyniers (1896-1981), vooraan rechts zijn kozijn Paul Haché (1895-1968). Staande v.l.n.r. Emiel Claeys (1894-1984), de latere senator en burgemeester van Gent, Georges Goetgebuer (1890-1939), schoonbroer van Emiel en nadien algemeen secretaris van de Belgische Metaalbewerkerbond; Leopold Claeys (1896-1952), broer van Emiel. Op het bordje vooraan staat te lezen 'Voor Haard en Land - 1914-1915'. Foto door G. Goetgebuer verzonden aan Paul Haché: 'Geachte Vriend Haché, Ik ook verblijf hier in 't Camp d'Auvours en hoop vurig, met Gods hulp, U weldra weder te zien. Vele groeten aan al de vrienden.' (Foto verzameling Erik Dekeyser).

Zoon Jozef Dekesel (°1917 +1945) was landmeter bij het ministerie van Landsverdediging aan de PREDIKHERENLEI toen hij in 1941 dienst nam bij het Vlaams Legioen Langemarck en naar het Oostfront werd gestuurd sneuvelde hij nabij Stettin (huidig Polen).

Alfons zijn zoon Jozef Haché (°1892 +1978) was ook onderwijzer op de St.-Pietersparochie, dan op St.-Jozef en tenslotte op H. Kerst, bestuurd door de Broeders van de Christelijke Scholen. Hij was vanaf 1911 lid en nadien secretaris van de turnmaatschappij Ganda van Maurits Verdonck (°1879 +1968) en werd met Ganda in 1913 wereldkampioen turnen te Rome.

Hij werd tijdens de Eerste Wereldoorlog brankardier en leider van de Frontbeweging en schreef in 1917 eigenhandig de Open Brief aan Koning Albert, die was opgesteld door Adiel Debeuckelaere (°1888 +1979).

Reeds voor de oorlog speelde hij toneel, ging na de oorlog aan het schrijven als novellist onder de naam Dries Droessens of als toneelauteur Andries Borgers. Hij was een sleutelfiguur op de St.-Jozefparochie waar hij in de VLOTSTRAAT 6 woonde.

Zijn zoon Herman Haché (°1928 +2003) studeerde aan het St.-Lucasinstituut en trad in de voetsporen van zijn grootvaders architect Jan Haché (°1853 +1927), architect-aannemer Joseph Haché (°1859 +1934) en familielid architect Edmond Haché (°1884 +1934). Ook Herman was een bekwaam architect, kunst- en antiekkenner en -verzamelaar.

Een andere zoon van Alfons was Marcel (Max) Haché (°1893 +1944) die medisch tekenaar was bij prof. dr. Frans Daels (°1882 +1974). Laatst werkte hij bij de stadspolitie. Ook hij was een goed turner bij Ganda en talentvolle schaker en woonde met zijn vrouw, zijn tien jaar oudere nicht Maria De Sutter (°1883 +1951), dochter van Marcel De Sutter (°1840 +1896) en Sophie Haeyaert (°1845 +1907) aan het BEROUW 144.

Hun zoon Wilfried Haché (°1925 +2001) woonde lang in het ouderlijk huis, en werd plichtsbewust en nauwgezet ambtenaar in de Rijksgevangenis van de NIEUWEWANDELING.

De volgende zoon Paul Haché (°1895 +1968) was vóór de Eerste Wereldoorlog smid bij Henri Buysse in de SCHOUWVEGERSSTRAAT en bij Coppejans in de LANGESTEENSTRAAT. Hij werd dan oorlogsvrijwilliger en kwam ziek terug naar huis (*van de gazze gepakt*). Nadien werd hij bode bij de Centrale der Metaalbewerkers van zijn vader.

Nog een zoon was Gustaaf Haché (°1900 +1978), eveneens lid van de turnclub Ganda; werd dan beroepshalve bediende-hoofdpropagandist bij dagblad De Tijd en tenslotte journalist en redacteur bij dagblad Het Volk, eerst in de MEERSTEEG (huidige BONIFANTENSTRAAT) en dan de FORELSTRAAT en schreef o.a. veelal geschied- en heemkundige artikels onder de naam Staf Hapke. Zijn vrouw Ophelia De Meij (°1903 +1981) had ondertussen ook een bloeiende bloemenzaak Ophelia in het BEROUW en dan in de SLEEPSTRAAT. Opmerkelijk is wel dat zij op 24 jaar tijd op 32 verschillende adressen woonden.

De dochter van advocaat Charles Mast de Maeght (°1852 +1919) was Elisabeth Marie Charlotte Mast de Maeght (°1878 +1964). Zij huwde grondeigenaar Armand François Poot Baudier (°1870 +1962), wonend op de KOUTER 7 en vanaf 1904 aan de COUPURE 6. Na Engeland tijdens de Eerste Wereldoorlog woonden zij nadien in Brussel.

Dochter Gisèle (en nog zes doopnamen waaronder Ghislène) Poot Baudier (°1902 +1983) huwde uiteraard iemand van adel nl. Alfred Eustachius Ghislenus de Hemptinne (°1892 +1963), katoennijveraar. Hun enige dochter trouwde met Baron Thierry Peers de Nieuwburg (°1906 +1978), gewezen secretaris-generaal van het Belgisch Paviljoen op de wereldtentoonstelling van New York in 1964. Het is spijtig dat hun afstammelingen al het mogelijke hebben gedaan om elk contact te bemoeilijken.

Terug naar Gent bij de dochter van notaris Ferdinand Mast (°1856 +1932), nl. Marie Ursule Mast (°1892 +1990). Zij was getrouwd met Joseph Van de Vijver (°1884 +1952), enige jaren advocaat aan de balie te Gent en daarna als jurist werkzaam bij de verzekeringsmaatschappij Eagle Star. Ze woonden eerst in het ouderlijk huis aan de NIEUWBRUGKAAI 4 en nadien aan het FRANÇOIS LAURENTPLEIN 3. Joseph was de schoonbroer o.a. van Michel D'Haenens, burgemeester van St.-Denijs Westrem en van prof. Albert Kluyskens (°1885 +1956), rector van de Gentse Universiteit, volksvertegenwoordiger en senator.

Het was echter niet iedereen gegund – ook niet voor mannen – op de maatschappelijke ladder hoog op te klimmen. Veel mannen waren dagloner of werkten op fabriek. Ze woonden in werkmanswoningen of in zg. cités. Daar waar thans ook de vrouwen hogere studies doen en vaak een verantwoordelijke taak hebben buiten het gezin, namen zij vroeger ook een belangrijke plaats in door de zorg voor kinderen op zich te nemen en voor hun opvoeding te zorgen. Ook ouders op leeftijd of andere oudere familieleden leefden bij gebrek aan sociale voorzieningen bij de jongere familieleden onder hetzelfde dak, dikwijls in ongezonde omstandigheden met plaatsgebrek als gevolg. Zoals in elke familie was er in het verleden ook in onze familie – zelfs bij hen die hoog op de sociale ladder stonden – veel kindersterfte. Vaders en moeders werden niet altijd oud. Ze stierven soms vóór hun kinderen volwassen werden. Ze werden opgevangen door andere familieleden of kwamen in de Kuldersschool terecht. De levensverwachting bij de geboorte was niet erg hoog en veel familieleden waren ziekelijk en zullen armoe geleden hebben. De aandachtige lezer zal dit zeker opgemerkt hebben evenals de vraag wat er van de eens zo talrijke en machtige familie overgebleven is.

Tot voor een vijftigtal jaar waren er te Gent nog een groot aantal mannelijke naamdragers van onze stam Mast die voor nakomelingen konden zorgen. De natuur heeft er anders over beslist want Anthony Mast (°1977) is momenteel en voor zover ons bekend, de laatste mannelijke telg in Gent en Vlaanderen die de stam kan verderzetten... De volwassen mannen van vijftig jaar geleden schonken hun vrouw meestal alleen maar dochters, en dat zijn er hier in het Gentse ook slechts één handvol.

Iets beter is het dus gesteld in Frankrijk waar meer mannelijke (en zelfs vrouwelijke) telgen voor verdere afstammelingen met de naam Mast hebben gezorgd. Met de Europese eenmaking en met minder grenzen speelt het weinig rol en maakt het weinig uit waar de stam Mast en de naam verder gezet wordt. Ten andere, of men nu Mast, Codde, De Sutter, Doll, Haché, Dekesel, Reyniers, Otten, De Broe, Van der Swaelmen, Van Hoof of Van Daele noemt, het bloed van de familie Mast blijft in ons aller aderen stromen. Wij hebben allen

een stukje van de vrije schiplieden en de vrije wijnschroders in ons bloed en datgene wat we van hen en van al onze andere voorouders hebben meegekregen maakt mede van ons die unieke mens die we nu zijn.

Erik DEKEYSER.

Bron

Erik Dekeyser: *Familiegeschiedenis Mast (1320-2002) van de vrije schippersnering en de vrije nering der wijnschroders van Gent, 2002.*
